

Ölümle Sonuçlanan Akran Zorbalığı: Bir Olgu Sunumu

27. BÖLÜM

Sunay FIRAT
Mehmet Aykut ERK

GİRİŞ

Bir insanın başka bir insanı herhangi bir hukuka uygunluk nedeni olmadan kasıtlı ya da taksirli bir davranışla öldürmesi olarak tanımlanan insan öldürme suçu Türk Ceza Kanununda (TCK) müebbet hapis cezasıyla yaptırıma bağlanmıştır (1). Bu suçla korunan hukuki değer, bireylerin yaşama hakkıdır. Türk Hukuku'na göre yaşama hakkı, insanın insan olmasından kaynaklı sahip olduğu, diğer bütün hakların temelinde yer alan, vazgeçilemeyen, devredilemeyen, dokunulamayan ve kişilerin üzerinde serbestçe tasarruf imkanının bulunmadığı en temel haktır ve bu hak kişisel olduğu kadar toplumsal bir değerdir (2).

Bireyin yaşama hakkını ihlal eden davranışlar sadece yetişkinden yetişkine yönelik olmamakla birlikte, 18 yaş altı çocuk olarak kabul edilen bireylerden yetişkinlere ya da çocuklara yönelik olarak da gerçekleşebilmektedir. Ergenlik döneminin özellikleri, eğitimi tamamlamama ve/veya yarıda bırakma, alkol ve/veya uyuşturucu madde kullanımı, göçün beraberinde getirdiği sosyalizasyon süreci gibi pek çok neden ve risk faktörleri, çocukları bu tür eylemlere sürükleyebilmektedir.

Bazı psikoloji kuramcıları sosyal eşitsizliğin antisosyal davranışa katkıda bulunabildiğini belirtmektedirler (3). Arsenio ve Gold (2006), bireylerde sosyal ortamların eşitsizliğinin ahlaki

gelişimi nasıl etkileyebileceğini açıklamak için “ahlaki alan yaklaşımı” ve “sosyal bilgi işleme teorisi”nin ilkelerini birleştirmişlerdir. Modellerine göre, çocukların, yaşamın eşitlik ve karşılıklı davranış çevresinde değil, güç, baskı, zorbalık ve hükmetme etrafında döndüğü fikri de dahil olmak üzere bu tip sosyal normları içselleştirdikleri savunulmaktadır (4). Böylelikle çocuklar, araçsal (instrumental) hedeflerin ilişkisel hedeflerden daha değerli olduğu gibi önyargıların bulunduğu bir sosyal çevreye maruz kalmaktadırlar. Böylece daha etkili olabilecek şiddet, başarılı olmada en etkili bir yol olarak görülmeye başlamaktadır (5). Arsenio ve Gold (2006), kötü gözle gören, küçümseyen sosyal ortamların ergenlerde sosyal olarak bilgiyi yorumlama ve bunlara tepki verme şekillerini olumsuz etkilediğini, böylelikle düşmanlığı ve şiddet davranışını teşvik ettiğini savunmaktadırlar (4). Pepler ve arkadaşlarının (2008) yaptıkları bir çalışmada ise doğrudan saldırganlık, erkekler arasında kadınlardan ve daha genç yaş gruplarından daha yaygındır. Yaşla birlikte sözel ve sosyal beceriler geliştikçe, doğrudan fiziksel saldırganlık oranları azalmakta, doğrudan sözlü saldırganlık ve dolaylı zorbalık artmaktadır (6).

Literatür tarandığında az rastlanan bir durum olması bu olgu sunumunu değerli kılmaktadır. Çalışmada 18 yaş altı bireyler tarafından işlenen, Türk Ceza Kanununda hayata karşı suçlar başlı-

KAYNAKLAR

1. Hafızoğulları Z, Ketizmen M. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hayata Karşı Suçlar, Ankara Barosu Dergisi. 2008;66(1):143-154.
2. Centel N, Zafer H, Çakmut Ö. Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, Beta Basım Yayın, Cilt 1, İstanbul 2007.
3. Elgar FJ, Pickett KE, Pickett W, Craig W, Molcho M, Hurrelmann K, Lenzi M. School bullying, homicide and income inequality: a cross-national pooled time series analysis. *International Journal of Public Health*. 2013;58(2):237-245.
4. Arsenio WF, Gold J. The effects of social injustice and inequality on children's moral judgments and behavior: towards a theoretical model. *Cogn Dev*. 2006;21:388-400.
5. Crick N, Dodge K. A review and reformulation of socialinformation-processing mechanisms in children's social adjustment. *Psychol Bull*. 1994;115:74-101.
6. Pepler D, Jiang D, Craig W, Connolly J. Developmental trajectories of bullying and associated factors. *Child Dev*. 2008;79:325-338.
7. Trojanowicz R, Morash M. Juvenile delinquency: concept and control. 1987;59-61 (4th edition), New Jersey: Upper Saddle River.
8. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu, Madde 1, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf> Erişim Tarihi: 16.09.2020.
9. Çocuk Haklarına Dair Gerekli Madde 1 ve Madde 34, <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> Erişim Tarihi: 16.09.2020.
10. Türk Ceza Kanunu (TCK), Madde 6/b. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf> Erişim Tarihi: 16.09.2020.
11. Erkan R, Erdoğan Y. Immigration and juvenile delinquency. *Aile ve Toplum-Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. 2006;3(9):79-91.
12. Öter A. Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri (Antalya Örneği) Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2005.
13. Polat, O. Çocuk ve Şiddet, DER Yayınları, İstanbul, 2001.
14. Dönmezer S. Kriminoloji, Sekizinci baskı. İstanbul: Beta Basım, 1994;53.
15. Bilgin NG, Avcı A, Çekin N, Savran B. Farik-i müme-yizlik muayenesi için gönderilen çocukların biyopsiko-sosyal özellikleri. *Adli Tıp Bülteni*. 2001;6:103-111.
16. İçli, TG, Özcan, N. Türkiye'de ekoloji ve suç ilişkisi üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 1992;9(1-2):27-52.
17. Roe-Sepowitz, DE. Comparing male and female juveniles charged with homicide: Child maltreatment, substance abuse, and crime details. *Journal of Interpersonal Violence*. 2009;24(4):601-61.
18. Heimer, K. Gender, interaction and delinquency: testing a theory of differential social control, *Social Psychology Quarterly*. 1996;59(1):39-61.
19. Young S, Thome J. ADHD and offenders. *World J Biol Psychiatry*. 2011;12(1):124-128.